

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

**Turkiston general -
gubernatorligini tashkil
topishi.**

REJA:

- 1.Turkiston general-gubernatorligini tashkil topishi.
- 2.Turkiston general gubernatorligining siyosiy ma'muriy tizimini tashkil etilishi.
- 3.Mustamlaka tizimining tartibi va uning Turkistondagi o'ziga xos xususiyatlari.

• Xarita

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

Turkistonda Chor Rossiyasi hukmronligining o'rnatilishi

Rossiya imperiyasi tomonidan O'rta Osiyoni bosib
olinishi to'rt boskichda amalga oshirildi.

**1847-1864 yillarda
birinchi bosqich**

**1865-1868 yillarda
ikkinchi bosqich**

**1873-1879 yillarda
uchinchi bosqich**

**1880-1885 yillarda
To'rtinchi bosqich**

Turkistonda Chor Rossiyasi xukmronligining o'rnatilishi

1847-1864 yillar birinchi bosqich -bu bosqichda Oqmachit, To'qmoq, Pishkek, Avliyota, Turkiston, Chimkent bosib olinadi va 1865-yilda Sirdaryo va Yangi Ko'kon chiziklari orasida Turkiston viloyati tashkil etiladi.

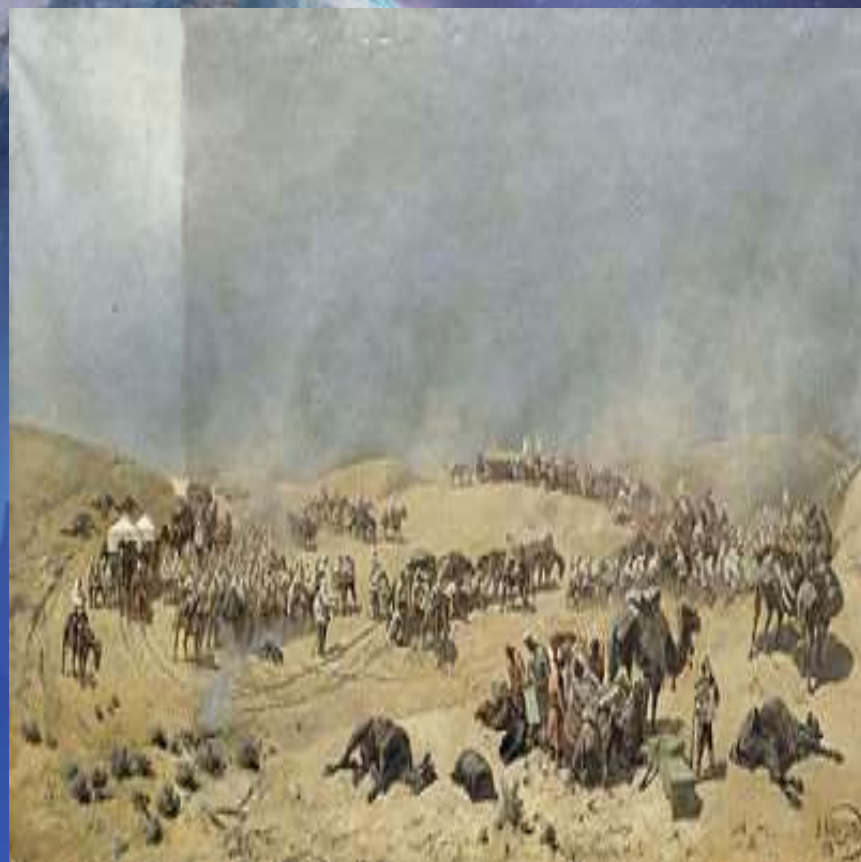
Turkistonda Chor Rossiyasi xukmronligining o'rnatilishi

- 1865-1868 yillarda ikkinchi bosqich - bu bosqichda Xo'jand, O'ratepa, Jizzax, Samarkand, Kattaqo'rg'on shaharlari egallanadi.
- 1868-yil 28-iyunda general K.F.Kaufman-ning Samarkanddagi karorgohida Buxoro amirligining Rossiya imperiyasining protektoratiga aylantirgan shartnoma imzolandi.

Turkistonda Chor Rossiyasi xukmronligining o'rnatilishi

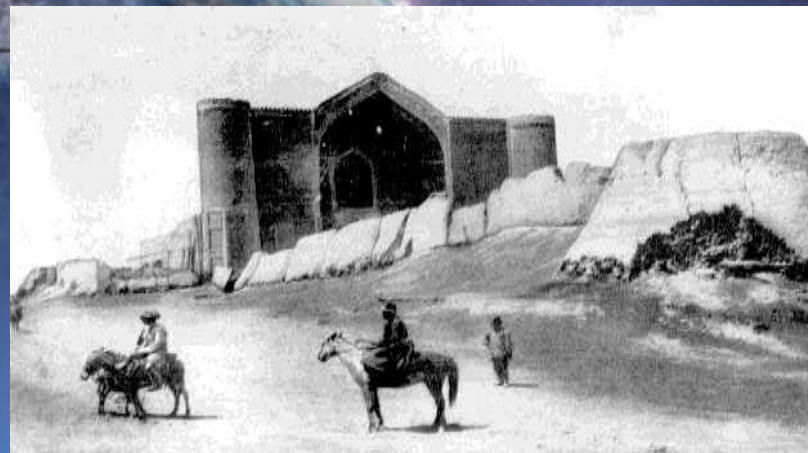
- 1873-1879 yillarda uchinchi bosqich - bu bosqichida Xazorasp, Ko'ng'irot, Xo'jayli, Mang'it, Xiva shaxarlari bosib olinadi.
- 1873-yil 12-avgustda "Gandimiyon" shartnomasi imzolandi.

Turkistonda Chor Rossiyasi xukmronligining o'rnatilishi

- 1880-1885 yillarda to'rtinchi boskich jangavor xarakatlari Turkmaniston xududida olib boriladi va turkman kabilalari bo'ysindirilishi bilan Rossiya imperiyasi o'rta Osiyo xududidagi jangavor xarakatlari yakunlandi

Khiva carts
PHOTO BY HOE

General-gubernatorlikning Markaziy va maxalliy boshkaruvi.

- Чор маъмурияти ўзининг янги ҳудудларини хужжат асосида расмийлаштириш хакида қарор қабул қилди ва 1867-йил 4-июлда босиб олинган ҳудудда маркази Тошкент бўлган Туркистон генерал-губернаторлиги ташкил этилди.

General-gubernatorlikning markaziy boshkaruvi

- Rossiya xukumati Turkiston uchun 1865-1916 yillarda ishlab chikgan va amalga tadbik etgan 10 ta Nizomi va qonun loyihalari (1865, 1867, 1871, 1873, 1882, 1884, 1886, 1908, 1912, 1916)asosida xokimiyatning "xarbiy xalk boshkaruvi" joriy etildi.

General-gubernator

- 1865-yilning 6-avgustida Rossiya imperatori tomonidan tasdiklangan "Turkiston viloyatini boshqarish xaqidagi muvakkat Nizom" xizmat kildi. "Muvakkat Nizomga" binoan, viloyatda xarbiy xalk boshkaruvining amalga oshirish vakolati xarbiy gubernatorga berilgan bo'lib, u o'z vakolatini o'z yordamchilari va devonga tayangan xolda amalga oshirgan.

General-gubernator

- Maxalliy axoli "yarim podsho" deb atovchi general-gubernator o'z ko'lida xarbiy va fukarolik xokimiyatini birlashtirgan. Bundan tashkari:

Podsho noibi

Harbiy okurg
qomondoni

Ettisuv kazak
qo'shinlari atamani

Bosh mirshab

Bosh prokuror

Bosh sudya

General-gubernator vakolatlari

- Ko'shni davlatlar bilan diplomatik alokalar olib boorish,
- erdan va etishtirilgan xosildan olinadigan soliklar, solik yiguvchilarga beriladigan pochta va telegraf boshqarmasi bilan kelishilgan holda aloka xizmatidan foydalanganlik uchun,
- harbiy xarakatlar vaktida yuklarni tashigani uchun to'lanadigan xak mikdorini,
- o'lkani boshkarishga ajratilgan mablaglar doirasida harbiy xalk boshkaruvining turli yo'nalishlari bo'yicha xarajatlarni belgilash,
- o'lkadagi o'kuv yurtlarga homiylik qilish,
- sudlarning chikargan xukmlarini tasdiklash kabi vaqolatlar berilgan.

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

General-gubernatorlik Markaziy boshkaruvi

General-gubernatorning idorasi devonxona, tarjimonlar, maxsus topshiriqlar bo'yicha amaldor va kengashdan iborat bo'lib, Kengash tarkibiga :

Sirdaryo viloyati general gubernatorligi

Sud palatasining prokurori

Xazina boshqaruvchisi

Nazorat palatasining boshqaruvchisi

Maxalliy boshkaruv

- O'lka ma'muriy jixatdan 5 ta viloyat, 27 ta uyezd, uchastkalar, kishlok va ovullarga bo'lingan.

Ettisuv

Sirdaryo

Kaspiyorti

Samarqand

Farg'ona

Viloyat

Uyezd

Uchastka

Qishloq

Ovul

Maxalliy boshkaruv

- Viloyatlarga raxbarlik qiluvchi harbiy-gubernatorlar tavsiyasi bilan uyezd boshlig'i (tuman boshlig'i) bevosita gubernator tomonidan tayinlangan. Uyezd boshlig'ini xalk hokim to'ra deb atagan.

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

Uezd boshligining vazifalari

Uyezdda osoyishtalik, tartib-intizomni va xavfsizlikni ta'minlash

Volost (bo'lis) va pul yig'imlarini o'tkazilishini nazorat qilish

Xalk sudyalari (biy va qozilar) faoliyatini tekshirish

Davlat va maxalliy soliqlarni to'g'ri va o'z vaqtida undirilishini

Maktablar ochish va ularni obodonlashtirish

Savdo sanoat tarmoqlarning xar tomonlama rivojlanishi uchun qulayliklar yaratish

Maxalliy boshkaruv

- Volistlarni boshqarish o'tovlar vakillari tomonidan aylanadigan starshinalarga (oqsoqollarga) yuklatilgan. Aholi yashaydigan joylarda aholisi nufuzli va xukukiy maqomi jixatidan bo'lishga, tenglashtirilgan oqsoqolliklar tashkil kilindi. Ularni boshqarish xalk yig'inlarida saylanadigan oqsoqollarga yuklatildi.
- Oqsoqollar volostlar va ularning boshliklariga o'zlari boshqaradigan xududlarda ma'muriy va politsiya xokimiyatini amalga oshirish vakolati berildi.

Turkiston o'lkasi xukukining asosiy manbalari

- 1865-yilgi Nizomning 256-moddasi, Rossiya imperiyasi fuqarolik konunlari to'plamining 216, 255-moddalarida mahalliy xalqlar uchun asrlar davomida udum bo'lib kelgan musulmon xukuki tan olindi.

- Bu davrning xukuk manbalarini ikki katta guruxga bo'lish mumkin.

Imperiya huquqi

**Umumimperiya
qonunlari**

**Mustamlakachilk
huquqlari**

Shariat huquqi

Quron

Sunnat

Ijmo

Qiyos

Umumimperiya qonunlari

- "Fuqarolik qonunlari to'plami" (1835)
- "Veksell ar to'g'risida"gi ustav"
- Jinoiy va tuzatuvchi jazolar haqida"gi nizomnoma (1866)"Sud Ustavlari" (1864)
- Jinoyatlarni aniqlash va ularni sodir qilganlarni qidirib topish bo'yicha,
- Turkiston general-gubernatorligining politsiya xizmatlariga yo'riknoma" (1892-y.)1865, 1867, 1871, 1873, 1882, 1884, 1886, 1908, 1912, 1916 yillardagi nizomlar

Mustamlakachilik qonunlari

- Turkiston sharoitida ko'llanilgan ko'plab qonunlar xukumat farmoyishlari, ichki ishlar, harbiy ishlar vazirligining, Turkiston general-gubernatorining buyruq va ko'rsatmalaridan iborat bo'lib, bularga:
- "Turkiston o'lkasining qishlok mansabdor shaxslarining xukuklari, burchlari va vakolat doiralari haqidagi" yo'riqnoma (17-sentabr, 1888-y), "Turkiston o'lkasidagi sug'orish ishlarini boshkaruvchi mansabdorlar, uezd boshliklari, ariq oqsoqollari va miroblarining xuquq va burchlari haqidagi yo'riqnoma (2-avgust, 1888-y).

Sud tizimi

- 1867-yilgi "Nizom" loyixasida Turkiston o'lkasida sud xokimiyatini amalga oshirish masalasi xam o'z aksini topgan edi. Unda ko'chmanchi va o'trok, rus axolisi uchun aloxida sud organlarini tashkil kilish kerak edi.

Sud tizimi (biylar sudi)

- Ko'chmanchi aholi uchun biylar sudi xar bir bo'lisda 4-8 nafar biylar saylash ko'zda tutilgan bo'lib, bu lavozimga:
- 25 yoshga to'lgan;
- mukaddam sudlanmagan
- ; tergov kilinmayotgan kishi axoli tomonidan uch yil muddatga saylanishi mumkin edi.
- "Nizom" loyixasida biylar uch turga bo'linadi;
- 100 so'mgacha (besh ot yoki 50 ko'y) kiymatga ega bo'lgan ishlarni ko'ruvchi, da'volashuvchi tomonlar tomonidan tanlanadigan bitta yoki bir nechta biylar kiymati kanchaligidan kat'iy nazar, barcha ishlarni ko'radigan kiymati, 1000 so'mgacha da'volarni ko'rib, uzil-kesil xal kiladigan vakti-vakti bilan chakiriladigan volost biylari kurultoyi;

Sud tizimi (qozilar sudi)

- Mahalliy aholi uchun qozilik sudlari va xalk sudlari joriy etilgan bo'lib, dunyoviy xukuk nuqtayi-nazaridan sudlar qat'iy sud muassasi emasdi: ularning tergov, prokuratura va advakatura organlari yo'k edi. qozilarni tayinlash, ishdan olish xon yoki bekning ixtiyoriga bog'liq edi.

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

Sud tizimi (rus sudlari)

Uyezd sudlari

Harbiy sud
komissiyalari

Viloyat sud
boshqarmalari

Uyezd sudlari

- Mansab yuzasidan xukuk va burchlarini amalga oshirish;
- mansabdorlardan jarima undirish bilan bog'lik maxalliy ishlarni ko'rib hal qilish;
- mulk xukukidan maxrum etish, yoki uni cheklash jazosi ko'llanishi mumkin bulgan jinoiy ishlarni ko'rib, xukm chiqargan;
- qiymati 2000 so'mgacha bo'lgan da'volar va nizolarni sudga ko'rish uchun kabul kilgan;
- 100 so'mgacha kiymatga ega fukorolik ishlarini ko'rib, uzil-kesil xal etish; sud tergovini amalga oshirish vakolatlari berilgan

Xarbiy sud komissiyalari

- Xarbiy jinoyat tuzukida ko'rsatilgan
- Vatanga xiyonat qilish;
- kishilarda, xukumatga qarshilik ko'rsatish xissini uyg'otish;
- davlat transportiga xujum qilish; xristianlarni, xristianlikni qabul qilishni istovchi kishilarni va mansabdor shaxslarni o'ldirish kabi jinoiy ishlarni ko'rib xukm chiqarar edi.

Viloyat sud boshkarmalari

Ular uezd sudlari vakolatiga ta'allukli bo'lmagan fukarolik ishlarini ko'rib xal kilar edi.

Reja

Adabiyotlar ro'yxati

Slayd

Nazorat savollar

Test

Glossariy

Jinoyat turlari

Davlatga qarshi jinoyatlar

Qo'zg'olon
uyushtirish,
xokimiyatga
qarshilik,
davlat
boshqaruv
qoidalarini
buzish, soxta
pul yasash

Shaxsga qarshi jinoyatlar

Shaxsning
ozodligi,
sog'ligi, xayoti
va kadr-
kimmatiga
karatilgan
xarakatlar
kirgan

Mulkga qarshi jinoyatlar

Talonchilik,
bosqinchilik,
o't qo'yish,
o'g'rilik,
birovlarning
yeriga xujum
qilish va x.k.

Oilaga qarshi jinoyatlar

Foxishabozlik,
farzand
tarbiyasi, ota-
ona va bolalar
munosabatlari
dan kelib
chikgan
xarakatlar

Jazolash tizimi

Давлатга карши жинойтлар учун асосан ўлим жазоси кўлланилган. Шунингдек, сургун, камок жазолари ҳам кўлланилган. Майда жинойтлар учун жарима жазоси белгиланган. Davlatga qarshi jinoyatlar uchun asosan o'lim jazosi qo'llanilgan. Shuningdek, surgun, qamoq jazolari ham qo'llanilgan. Mayda jinoyatlar uchun jarima jazosi belgilangan

E'tiboingiz uchun
rahmat!

